

Pogány Ferenc
ezds.

1943.08.01.
/1915.03.évf./

II.cső.ker. Székesfehérvári ker.pk-i h.

1943.08.01. 1896.11.12. 1914.10.15. 1915.03-i

F.: Mihalcsics Irén /1941 Budapest/+

2. Fröhlich Erzsébet + 1984. Simbach-Kirchberg

Gy.: - Mária, - Katalin

+ München /Né.o./ 1951.

B.L.1984,2.10.o.

özv. Pogány Ferencné, Pogány Ferenc ezds., a székesfehérvári
volt m.kir. cso.ker, pk.h-e özvegye, Simbach-Kirchberg-ben
1984. első felében elhunyt. /BRD. West Germany/

Polgár Barna dr.
szds.

1942.10.01.
/1936.évf./

III.cső.ker. cső.tanzl.j. Szombathely okt.ti.

1942.10.31. 1913.10.01. 1939.05.01. 1936.

+ itthon, 1972.12.28. vérrák, Farkasrét-i temető
6 é SzU hdf.

ref.

béreleszámló

KAZINCBARCIKA

UZMÁNY

M. KÖZ. CSŐ. TISZTKÉPZŐ TANF. KALKATÓJA 1939-1940.

1940. 05. 01. / 1936 ÉVF. /

III. KÖZ.

ÖPK. ISK. SZOMBATHELY KÖZT. OKT. TI

Dr. Polgár Barna
hadvezér őrnagy

HGP. ÖR.M.

Fájdalomtól megtört szívvel értesítjük, hogy a legdrágább testvér, nagybácsi, a legjobb barát

dr. Polgár Barna

1972. december hó 28-án, 59 éves korában, mérhetetlen sok szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat 1973. január hó 8-án, 1/2 12-kor a református egyház szertartása szerint kísérfük utolsó útjára a Farkasréti temető halottasházából.

ÁLDOTT EMLÉKE ÖRÜKKÉ KÖZÖTTUNK ÉL!

Gyászolják:

Nagy Károlyné Polgár Jolán, Polgár Dániel testvérei, Balás Jolán, Mrs. Trevor James szül. Polgár Brigitta unokahúgai, ifj. Polgár Dániel unokaöccse, rokonai, barátai.

Lakcím: I., Attila út 45.

Fájdalomtól megtört szívvel értesítjük, hogy a legdrágább testvér, nagybácsi, a legjobb barát

dr. Polgár Barna

SZDS,

1972. december hó 28-án, 59 éves korában, mérhetetlen sok szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat 1973. január hó 8-án, 1/212-kor a református egyház szertartása szerint kísérvük utolsó útjára a Farkasréti temető halottasházából.

ALDOTT EMLÉKE ÜRÖKKÉ KÖZÖTTÜNK ÉL!

Gyászolják:

Nagy Károlyné Polgár Jolán, Polgár Dániel testvérei, Balás Jolán, Mrs. Trevor James szül. Polgár Brigitta unokahúgai, ifj. Polgár Dániel unokaöccse, rokonai, barátai.

Lakcím: I., Attila út 45.

myv 13

Polgár Dániel
aks.

cső.ti.j.

Ludovika Akadémia II.évf.

1944.11.15. Kőrmendi avatás

1945 Linz pu.építők

+ Anglia, 2000

vitéz Poltáry Vilmos, m.kir. vezérőrnagy **élete képekben**

1889 szept.29 - 1975 aug.19.

v. Poltáry (1926-ig Praksz) Vilmos 1889. szept. 29-én, kispolgári családban született. Szülei támogatásával, az akkor felemelkedési lehetőséget nyújtó tiszti pályára megy.

Az 1904-es tanévben a kassai kadet iskolában folytatja tanulmányait 1904-1908-ig. Ezek az iskolák nem csak katonát, hanem viselkedni tudó embereket faragtak a cögerekből (németül Zögling, hadapród növendékek).

Élete végéig emlékezett rá, és én is emlékezni fogok, talán unokám is, hogy az egyik első közös étkezés során az asztalfőn ülő végzős cöger megszégyenítette a többiek előtt, mert harapta és nem törte az asztalnál a kenyeret. Már pedig a kenyeret törik, s nem harapják!

Kiképzésük persze nem ennyiből állt! A szuronyos puskás

csukló-gyakorlatok mellett a közelharcot a mai modern védőruhákhoz hasonlóan tanulták. Nem maradhatott el a sielés, de a kétkezi földmunka sem! A mai büszke hadseregek nem is álmodnak róla, hogy a régiek felkészítése tán jobb volt a maiaknál

Nagyapám balról, szemből az első

Erkölcsei tartásukat – a Haza mindenek fölött – ma fizikai erőnléttel és brutalitásra való neveléssel igyekeznek pótolni.

1908-ban zászlóssá avatták és az albán határ közelében, Hum-tól nem messze, holdbéli sziklavilágban, Trebinjében, a soproni 76-os ezred, 2. határvadász zászlóaljában (Grenzjägerzug) kezdte meg szolgálatát, s hordta büszkén a határvadászok tollas csákóját.

v. Poltáry Vilmos fhdgy. középen, a fehér tollal
1915

Az első világháborúban 43 hónapot szolgált első vonalban a déli fronton.

1920-ig a HM állományában volt, majd 1920 nov. 16-tól átkerült a csendőrséghez.
1920-29-ig Enyingen, szárnyparancsnok.

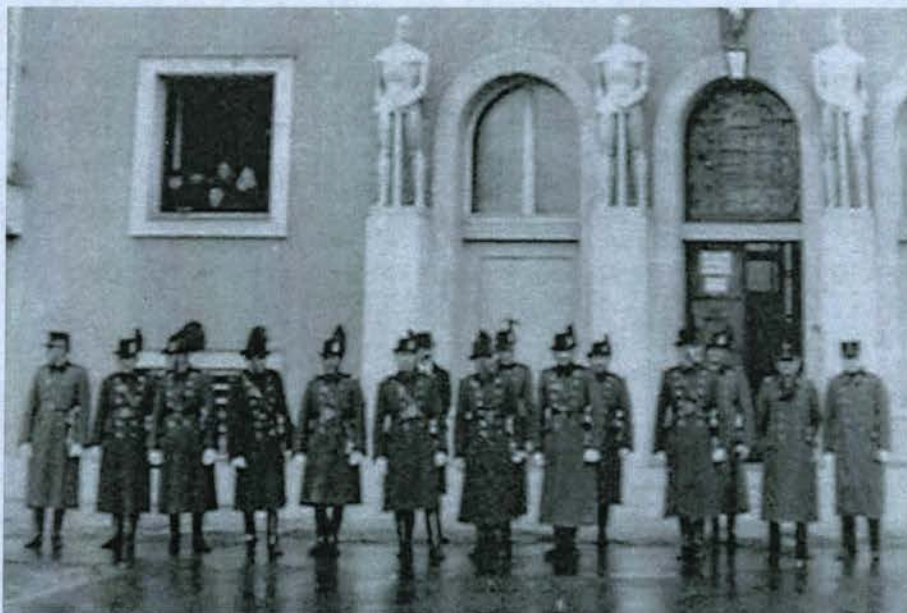
1929-33-ig Balassagyarmaton osztályparancsnok.

Beosztottjai szigorúsága ellenére nagyon szerették, mert akik megtették a dolgukat, azokért tűzbe ment. Ezt öcsém apósának kórházi ágyszomszédja, egy öreg csendőr, Császár bácsi (Kaiserből magyarosított, nagyapám tanácsára) mesélte, tehát nem elfogult családi hagyomány. Balassagyarmaton szolgált a keze alatt, kétszer kapott soron kívüli előléptetést, majd közel 10 év múlva a visszatért Észak-Erdélyben találkoztak. Nagyapám, akkor már a Csendőrség Felügyelő helyettese, vezérőrnagy, szemlét tartott. A szemle végén az őt kísérő tiszteket elhagyva, odament Császár bácsihoz, kezét fogott vele, megveregette a vállát, megkérdezte, „hogyan van Császár? Van valami kívánsága?”

A város lakói még évtizedek múltán is megbecsüléssel emlékeztek a „kakastollásokra”. A 90-es években MDF piacon vásárolván, megkérdeztem egy idős parasztasszonyt, honnan hozta ezt a szép árút? Balassagyarmatról! Mire megjegyeztem, nagyapám a 30-as években ott volt csendőr parancsnok. „Akkor nagyon rendes ember lehetett!” válaszolt a néni.

1933-39-ig Budapesten HM (Honvédelmi Min.) referens,

1939-42-ig Szombathelyen, a III. Csendőr-kerület (Vas, Zala, Veszprém)
parancsnoka

Csendőrnapi, 1941. február 14. Szombathely
Vitéz Poltáry Vilmos cső.ezds. III. csendőrkerület pk.
a bejárat előtt balról a negyedik

További beosztások:

1942-43 szept. 1-ig beosztott tábornok, Csendőr

Felügyelő helyettes (kinevezését lásd

Vitézek Lapja, 1942. aug. 8-i szám)

Tábornoki kinevezését együtt
ünnepelte a család és a szűk baráti kör.

Az ilyenkor szokásos köszöntők
közben repülő orvos százados veje (dr.
Sz. L.) is sorra került. "Sok dolgot nem
értek a Földön, s ezek száma eggyel
szaporodott! Nem értem, hogy nevez-
hettek ki téged Apus!" - mindenkiben
megállt a lélegzet – „Hiszen Te soha
nem nyaltál felfelé és nem tapostál
lefelé!” Óriási nevetés, de ez valóban
így volt!

VITÉZI HIRADÓ

Kihúntetés, címadohányozás, kinevezés (vitézek)

A Kormányzó Dr. Ö. Főméltósága az 1941. évi október 31. napján Budapesten kell legfeljebb elhatározásával megengedni méltosított, hogy Vitéz János Gusztáv vezérőrnagy a II. oszt. német Vaskeresztjéhez a pontot elfogathassa és viselhesse.

A Kormányzó Dr. Ö. Főméltósága 1942. évi július hó 23-án kell legfeljebb elhatározásával adományozni méltosított az alábbi rendfokozat című vitéz Zay Gábor nyugállományú vezérőrnagynak.

A Kormányzó Dr. Ö. Főméltósága az 1942. évi július hó 23. napján kell legfeljebb elhatározásával 1942. évi augusztus hó 1-ével megpótolni illetve kinevezni méltosított.

Vitéz Poltáry Vilmos ezredesi a m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnokává.

Vitéz Szabadhegyi Ferenc ezredesi a m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnokává.

Vitéz német baltányi Falcsy-Kiss Tibor ezredesi a m. kir. kőszegi IX. csendőrkerület parancsnokává.

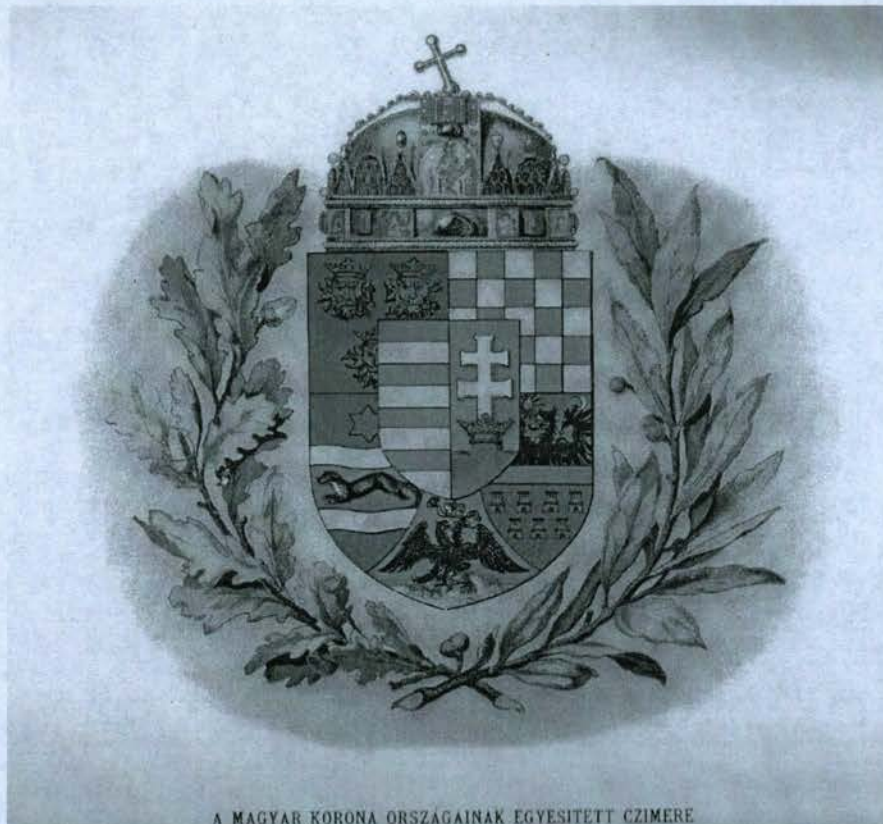
Vitéz Balázs-Piri Gyula ezredesi a m. kir. szombathelyi III. csendőrkerület parancsnokává.

A Délvidék visszatérése után szülővárosában, a Duna-Tisza összefolyásánál lévő Titelen emlékművet állítanak.

A titeli emlékmű avatása, vitéz Poltáry Vilmos, Tittel szülöttje avató beszédet mond

Az emlékművön lévő címer:

Dalmácia

Horvátország

Szlavónia

Magyar o.

Erdély

Fiume

Az egyesített címert a Magyar Tudományos Akadémia 1896-os, hivatalos kiadványából vettem. (Az emlékmű felső részén levő táblát sajnos nem tudom elolvasni, az avatás dátumát nem tudom)

A kitelepülési parancsot végrehajtva, így értünk szerencsésen Griesbach im Rottal Isten háta mögötti kis 3000 fős falucskába, Passautól 28 km, ami aztán hónapokra otthonunk lett. Akkori és későbbi élményeim alapján talán azt is mondhatnám, második hazám. Ma felkapott fürdőhely.

Akkor még potyogtatós WC-k voltak az udvarban.

Griesbach és a környéke az amerikai megszállási zónához tartozott. A katonákon kívül mintegy negyedmillió polgári menekült elhelyezéséről, ellátásáról is gondoskodni kellett.

A járásban lévő 16 000 magyar parancsnoka, előljárója v. Poltár V. lett. Sikertült elérnie, hogy ne kelljen lágerbe (barakk tábor) menjenek. Természetesen a kinstári gépkocsikat, meg az önvédelmi fegyvereket be kellett szolgáltatni.

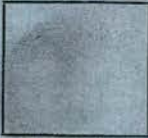
**HUNGARIAN - MILITARY
MILITARY GOVERNMENT OF GERMANY**

TEMPORARY REGISTRATION Zeitweilige Registrierungskarte

Name <i>vitéz Poltár Vilmos</i>	Alter <i>50</i>	Geschlecht <i>male</i>
Name	Age	Sex
Ständige Adresse <i>Breit. St. Inre Nr. 87-89</i>	Beruf	<i>br. general in pension</i>
Permanent Address	Occupation	
Jetzige Adresse <i>Griesbach 73. 22.</i>		
Present Address		

Der Inhaber dieser Karte ist als Einwohner von der Stadt *Griesbach*
vorschriftsmäßig registriert und ist es ihm oder ihr strengstens verboten, sich von diesem Platz zu entfernen. Zuwiderhandlung dieser Maßnahme führt zu sofortigem Arrest. Der Inhaber dieses Scheines muß diesen Ausweis stets bei sich führen.

The holder of this card is duly registered as a resident of the town of *Griesbach*
and is prohibited from leaving the place designated. Violation of this restriction will lead to immediate arrest. Registrant will at all times have this paper on his person.

611 Legitimation Number Identity Card Number	 Right Index Finger	Alyre J. Gallant Capt. AUS Name and Rank Mil Gov Officer, U.S. Army 13. 10. 1945 Datum der Ausstellung Date of Issue
--	---	--

(Dies ist kein Personalausweis und erlaubt keine Vorrechte).
(This is not an identity document and allows no privileges).

Nagypapa újlényomatos regisztrációs igazolványa, a hátán a négy havi zsold feljegyzése

1945. VIII. 1. -tól XI. 30. ig havi
180,- RM. Wehrsold
ellátás

HUNGARIAN - MILITARY
MILITARY GOVERNMENT OF GERMANY

TEMPORARY REGISTRATION

1945. nov. 5. -in

Med. lts. ogy.

A regisztrációs lap hátára feljegyzik a kifizetett Wehrsold-ot.
Az ellátás csodálatos német alapossággal működött.

A magyar „közigazgatás” megszervezéséért, különösen a fegyelem fenntartásáért nem sok köszönetet kapott, így tisztségéről 1945. aug. 18-án lemondott. A felvett jegyzőkönyvek, köszönő levelek, griesbachi naplója, szinte csodával határos módon, kardjával és Édesapám kardjával, kardbojtjával együtt megmaradt, 1954-ben együtt kotortuk elő Mencike (nagyanyám húga) fűszekszobájának mélyéből. A napló bemutatja életüket. Mindenük megvan, mégis, állandóan visszatérő motívum: „mikor mehetünk már haza?”
Amerikai hadifogságból hazatér 1946 márc. 8-án. Kelenföldön a tiszteket leszedik a vonatról, de Édesapám, Korondi Béla rövid úton kihozza a Károly laktanyából. Nem engedi, hogy a volt csendőröket igazoló bizottság előtt jelentkezzen, ezzel elejét veszi esetleges meghurcolásának.

Az igazoló bizottságok által kiadott „igazolás” nélkül csak segéd munkát lehet vállalni, így maradnak a volt tisztek kedvenc munkái, portás, éjjeliőr, stb. Egy ismerős gyógyszer nagykereskedésnél az enyhén náthás tulajdonos ismerteti a portás munkakörét, mire Nagyapám a „motoszás” szót félreértve közli, „Ne haragudj, de botoszást nem vállalom!”
Hogy Édesapámnak mennyire sikerült Nagyapám előéletét az ÁVH elől eltüntetni, azt az mutatja, hogy Nagyszüleim Édesapám letartóztatása és kivégzése után még 1,5 évig, egészen 1951 nyaráig a lakásban maradhattak öcsémmel és húgommal. Az 1942-ben átadott Szt. Imre herceg úti OTI telepen többnyire régi tisztek, hadiözvegyek laktak, akik tökéletesen ismerték Nagyapám előéletét, „Tábornok Úr”-nak szólították, de nem adták fel.

Az 1951-es kitelepítések hírére Nagyszüleim az utolsó utáni pillanatban elcserélték a lakás 2 szobáját egy „fehér” orosz, kommunizmus elől menekült vasutas, M.Bálint miskolci kétszobás lakására. A harmadik szobában Édesapám egyetemista unokaöccse lakott egészen 1956-ig. A csere lezajlása után néhány héttel érte utol őket Miskolcon a budapesti címre küldött kitelepítési végzés.

A kitelepítési végzésen szereplő személyek, „a kivégzett Korondi apósa, nyá. tábornok és anyósa és a velük élő két kiskorú unokájuk”. (Név nélkül)

Hogy milyen sors vár rájuk, arról a legvadabb hírek keringtek.

Néhány napos szomszédunk, Balogh bácsi, szabó mester, azonnal felajánlotta, hogy a két gyereket Miskolc környéki szőlőjében elrejtje. Szerencsére erre nem került sor.

Édesanyám kétségbeesetten, könyörögve kérte a kitelepítés végrehajtásának ellenőrzésével megbízott rendőrtisztet, „ne vegyék el a gyerekeimet!”. A rendőr egy darabig hallgatott, majd csendesesen megjegyezte: „Asszonyom, én ismertem a férjét, nem fogom jelenteni, ha a gyerekek nem utaznak el!”.

A két gyereket és a lakást ránk hagyva, Nagyszüleim elutaztak a kijelölt faluba, Tizsasúlyra. A derék rendőr diszkrétan, civil ruhában, csak távolról ellenőrizte az eseményt. Viselkedésével az akkori világban állását, s talán személyes szabadságát is kockáztatta. Ilyen emberek is akadtak! Igaz, a szolnoki rendőrség hiányolta a gyerekeket, de Édesanyánk kérvényére megkaptuk a felmentést.

Tizsasúlyön Nagypapa, v.Poltáry Vilmos persze dolgozott, mezőgazdasági kampánymunkáktól kezdve a vasbeton elem készítésig mindent csinált.

Az őket 125-ös Csepel motorján meglátogató orvos nagybátyám elmesélése szerint, egy répaszedésnél, Nagyapus ásta fel a legtöbb répát, mégis ő kereste a legkevesebbet!

Az okát persze ki nem találnátok. Pedig egyszerű, a bért a felszedett terület alapján fizették. (Szovjet módszer!) Találékony magyarjaink a répa fejét lecsapva, egy kis földet rúgva rá, igen tempósan haladtak. Mikor Laci bácsi rákérdezett, „Apus, mért nem csinálod Te is úgy, mint a többiek?“, csendesen, fáradtan annyit mondott, „fiam, engem nem visz rá a lélek!“. Becsülete saját mércéje szerint, az éppen uralkodó rendszerektől függetlenül működött.

A világtörténelem egyik legnagyobb tömeggyilkosának, Sztálinnak (kb. 40 millió ember halálát írják rovására) halála után, első miniszterelnöksége alatt, Nagy Imre eltörölte a kényszertartózkodási büntetéseket.

A kitelepítettek mehetek, amerre akartak. Elvett lakásukat persze nem kapták vissza. Sőt! Budapestről is kitiltották őket, ugyanis hoztak egy olyan törvényt, ami csak annak engedte meg a Budapestre való bejelentkezést, aki 5 éves budapesti munkavisztonnyal rendelkezett. Nagyszüleim így Budakalászra, egy háború előtti tisztárs, Lászlóék Lupa szigettel szemben, Budapest közigazgatási határán éppen kívül eső, kicsinyke hétvégi házába költöztek be, ill. jelentkeztek be.

Aztán eljött a csodálatos forradalom és tragikus bukása.

Nagyapámat 1957 tavaszán 68 évesen, gyűjtötték be és majd 7 hónapig Kistarcsán őrizték az imperialista ügynököktől. (A Kertészeti Főiskola Villányi út Szüret utca sarkán lévő telepén raktáros volt, s bár soha nem politizált, hisz ez a tiszteknek régen amúgy is tilos volt, távollétében bevásáztatták a Munkástanácsba.)

1957 július 17-én éjszaka, az ágyból kihúzva tartóztatták le, féltek a feltűnéskeltéstől. Egy Pobjedá-val – a szovjet autógyártás „Győzelem” névre keresztelt, Ford licenc alapján gyártott remeke – mentek érte. A Pobjeda hátsó ülésén, ahogy beült, egy jól ápol

pisztolyra ült rá. Automatikus odanyúlt, de rögtön kapcsolt, s szólt, „valamelyiküknek kiesett a pisztolya!” „Megtalálta a pisztolyt” szólt hátra a legközelebb álló. Hogy mit terveztek, mire számítottak, szerencsére nem tudtuk meg, valószínű, ha kezébe veszi a fegyvert, azonnal lelőtték volna, fegyveres ellenállásért. Kistarcsán éjszakai riadó, hálóingben, pizsamában, mezítláb sorakoznak. Fiatal AVÓ-s főhadnagy szórakozna vele, a Tábornok úr bütykös lábán élcelődik, amit

Nagyapám szó nélkül hallgat. Mérgében: „azt tudja, hogy én akár pofon is vághatnám?” „Tudom, de azt is tudom, nem fogja megtenni!” hangzott a kemény válasz. S nem is merte! 68 évesen valószínűleg egyetlen ütésével földre küldte volna a vele szórakozó nyikhajt.

(Igaz, 72 éves korában még könnyen felemelte azt, ami alatt én, a 18 éves iskola válogatott tornász nyögtem.) Szabadulása (58.01.17) után évekig REF alatt állt, (rendőri

Ilyen címzésű zsákokban kellett küldeni a letartóztatottaknak a elátmányt

felügyelet) este 8 után otthon kellett tartózkodjon. (Nagyanyám húgának 24 m²-es lakásában kaptak menedéket. Ma Apor Vilmos tér 2. akkor Stromfeld Aurél u 2, majd később Lékai J. tér 2 volt, a Pilsudsky emléktáblás ház)

Feleségével ezután békés, szerető körben, lányával, unokáival töltötte életét, felesége haláláig. (1971 márc.)

Ezután vas szervezete lassan megadta magát, elmeszesedtek az erei, árnyéka lett önmagának, rá sem lehetett ismerni a korábbi – elegáns, udvarias – a II. világháború alatt az amerikai hírszerzés által a magyar tábornoki karról készített felmérésben „kötelességtudó, megközelíthetetlen” minősítést kapott vezérőrnagyra.

1975 nyarán az öreg katona bekerült a Róbert Károly körúti Honvéd Kórházba, ahol 1975 augusztus 19-én meghalt. Urnáját a Farkasréti Temetőben, egy kis urnasírba, (6/1/A) Nagyanyánk urnája mellé temették. Neve előtt, sírkövén, mai napig nem szerepel a „vitéz” szó. Így zárult hát, egy tisztalelkű öreg katona élete, ki mindig legjobb hite és tudása szerint szolgálta hazáját, szerette családját s zúgolódás nélkül elfogadta a jó Isten által rá mért sorsot.

Megértitek már, hogy az öcsém aktív támogatásával a soproni erdőben felállított „Rongyos-gárdista” szobor miért kapta az ő I. világháborús fényképéről az arcát?

Lejegyezte: Barátossy (1953-ig Korondi) György, unokája
Budapest, 2010. dec. 11-én

Popovics Antal
zls.

B.L.1972.07-12.XXV.évf.7-12.sz.54.o.

főherceglaki szd.
+hősi halált halt

Porpáczai Jenő vitéz
alez.

1941.11.01.
/1915.évf./ *Forrás: Évf. 1915.03-1914.10.*

VII.cső.ker. Balassagyarmati oszt.pk-a
szül.; Rábahidvég, 1854

18.honv.gy.e.

1941.11.01.1894.05.31. 1914.10.26. 1915.03-ú

Austria, Salzburg

orgonista, ministráns

+ Salzburg, 1971.09.10. hasüreg operáció

vitéz Porpáczai Jenő alez

B.L. 1978.04.30. XXVI./1.

Özv. vitéz PORPÁCZY JENŐNÉ, Nina; néhai vitéz Porpáczai Jenő szkv. cső. alez. a balassagyarmati osztály volt pk-ának özvegye Olaszországban, kirándulás alkalmával agyvérzés következtében váratlanul 1977. VI. 12-én elhunyt. Temetése Salzburgban (Ausztria) ment végbe baráti és bajtársi részvét mellett, hol évekkel ezelőtt elhunyt férje mellé helyezték örök nyugovóra. Zalaegerszegi származású, mély érzésű, öntudatos magyar asszony. Férje halála után is a csendőr ügyek buzgó támogatója, összejöveteleink hűséges résztvevője, a helybeli kis magyar templomi közösség lelkes orgonistája volt. (v.Sz.I. 1977.VII.24.)

Porpáczy Jenő vitéz
alez.

1971.09.10. 77 é Salzburg, Ausztriában hasüreg operáció után váratlanul meghalt. Az első világháborúban az elg.előtt tanúsított vitéz és bátor magatartásáért elnyerte a hadiszalagos-kardos Signum Laudis, a Nagyezüst és a Kisezüst vitézségi érdemeket. A 20-as évek elején került a csőséghez. Utoljára Balassagyarmaton szolgált, mint oszt.ppk. Emigrációban Salzburgban telepedett le, élénken részt vett a magyar életben és a cső bajtársi életben. lelkes tagja és anyagi támogatója volt a MKCSBK-nak, tagja az Intéző Bizottságnak. Idős kora ellenére templomban ministrált, felesége orgonált a magyar miséken. Emigráns érdemei elismeréseként vitéz Farkas Ferenc vezetés. ur az elsők közt avatta Szent László lovagjává. Temetésén Mihályfi plébános bucsuztatta. Ott voltak cső bajtársai is, köztük évfolyamtársa és személyes barátja: haralyi Fejér Károly alez, ki messziről utazott, hogy elbucsuzhasson Bajtársától. Koporsóján nagy nemzeti színű szalagos koszorun bucsuztak cső, bajtársai.- "Utolsó üdvözlét, a M.kir. Császár Bajtársai Közösség. Holttestét elhamvasztották. Halála súlyos veszteségünk! Gyászolja özvegye, sógornője, bajtársi és baráti köre Salzburgban, az Óhazában és a szabad világban.

Pörubszky György
alez.

1941.05.01.
/1915.03.évf./

Cs.f. ea.ti.

1941.05.01. 1896.12.24. 1915.08.18. 1915.03.
1914.10.

+ ?

T

„...A JÓKKAL EGYÜTT KÖNNYE-
KET ÁLDOZOK...”

négy hónapon át garázdálkodott rémuralom egyik legszomorúbb cselekedete és legébe-kiáltóbb bűnténye a magyar csendőrség három kimagasló tisztjének: Fery Oszkár altábornagy, Borhy Sándor és Menkina János alezredeseknek lelketlen s a legrettenetesebb módon történt tragikus megöletése volt.

S amikor róluk emlékezem és arról, hogy ennek a három rajongó lelkű, nemes jellemű, ritka igaz férfinak s utolsó leheletükig a fenséges ideálhoz hűséges magyarnak, aljas besugás és erőszakolt, céltudatos rágalom útján kellett sorainkból mindörökre elpusztulnia, martirhalált szenvednie, fájdalmasan szorul össze szívem s elszorult lélekkel rovom e sorokat a gyászoló gondolatoktól sötétült papírra.

Csupa élniakarás, csupa alkotnivágyás, csupa erő és akarat mindegyikben s ami előttem őket nagyjá és felejthetlenné tette: megalkuvást nem ismerő, lángoló szeretet — tenger viszontagságot átszenvedett, szerencsétlen — hazánk és a szomorú időkben összeroppanó csendőrségi intézményünk sorsa iránt! Mindkettőnek a legigazibb fia! És egyenként:

Fery Oszkár altábornagy három évtizedet jóval meghaladó időt töltött a csendőrség kötelékében. Neve ennek az intézménynek életével forrott egybe. Mint egészen fiatal tisztnek része volt a csendőrség alapvető munkájában. Mint élete javakorát élő, végigszolgált az intézmény lendületes, hatalmas fejlődését, pompázó virágzását. Amikor pedig egy küzdel-

mes élet után elérte a legfőbb méltóságot s a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője lett, meg kellett érnie a külső tényezők által elhintett bomlasztó méreg romboló hatását az általa annyira féltett és szeretett csendőrségen is. És ebben rejlik az ő élete nagy tragikuma.

Mint ember, mint katona és mint férfi abszolút erkölcsi alapokon álló, vallásos lelkületű, emelkedett gondolkodású, melegszívű, örökké lelkesedő volt mindenért, ami szép létezett Isten ege alatt. Rendíthetetlen hite volt mindabban, ami élnivalóvá teheti az életet. Nehéz és küzdelmes volt az élete, mint minden hozzá hasonlónak, aki teljes felkészültséggel a homályból jön s kizárólag a maga erejéből harcolja ki előmenetelét s azt, hogy munkakészségével érvényesülhessen. Általános műveltsége, nagy tudása, éles judiciuma méltán tette őt hivatottá vezető szerepre, melyet eréllyel párosult jósággal töltött be. Amíg emberi sorsokról volt szó, addig csak a szívére hallgatott; de erős és kérlelhetetlen is tudott lenni, ha eszmék, vagy elvek sorsa ingadozott. Szívjóságából mindenkinek juttatott. Sokan éltek az ő jószívűségéből s hogy akadtak ezek között olyanok, kik erre méltatlanok voltak, szintén csak az ő nagy szíve mellett bizonyít. Bölcs megnyugvása az isteni Gondviselés rendelkezéseiben, megkapó vonása jellemének. Többen intettük, kérleltük, figyelmeztettük első letartóztatása utáni menekülésre, de fanatikusan kitartott szélső elve mellett, hogy igaz férfihez és katonához nem méltó a bujkálás, a végzet akarata elől nem lehet kitérés.

Borhy Sándor alezredes izzó, túláradó temperamentum. Kívánalmakra egyszerű, erkölcsre puritán. Nem volt a megalkuvás embere. Életében és csendőrségi szolgálatában sohasem kereste az átlós utakat. Elveiben hajthatatlan tudott maradni. Testi mivoltát illetőleg maga volt az egészség harmoniáját hirdető

őserő példánya; őserdők dísze: óriási cser. Aki ismerete, száz évre becsülte élete tartamát. Olyan fizikumot, mint az övé volt, ezrek között is hiába keresnénk. Elpusztíthatlan egészségű, emberformára kovácsolt vas volt. És a lelkében nem volt más, mint egy nagyszívű, egy jólelkű, minden bánat iránt mélyesen fogékony jóság, ki nem birt szenvedést látni anélkül, hogy el ne szorult volna a szive s könnyek ne csillogtak volna fel a szemében. Mint tiszt, mindig előljárt a kötelességteljesítési-tudásban és akarságban; fegyelmet tartó és fegyelmet követelő s ebben kíméletet nem ismerő parancsnok volt. Széles tudása, olvasottsága magasan az emberek fölé emelked. Harcias szellem és igaz ember volt. A magyar faj nagyszerű képességei és tehetsége éltek benne.

Menkina János alezredes szubtilis lelkű, gyöngéd érzékenységgű, szelíd, szerény, zárkózott, elvonult életet élő, a magányt szerető, inkább bölcselő, mint katoná volt. Tudományt, művészetet és természetet kedvelő s ezekben elmélyedni szerető lélek. Nagyon sokat hitt, nagyon sokat csalódott. Nagyon sokat szeretett, tehát nagyon sokat szenvedett. Hitt magában az életben, mint az Isten kegyelmétől származó legnagyobb jóban, amely mindenki számára ragyogtatja a napot s aki nem búvik el előle a túlnagyot gondolók pinceoduiba. Egészen szokatlan terjedelmű és mélységű képzettsége nagy feladatokra sarkalta ambícióját, de az életharcok megvívásához hiányzott nála az elszántság s a kíméletlenség. Mint ember, maga volt a gavallér úriság. Mint barát, a legjobb, a legmegértőbb, a legnemesebb s a leghűségesebb. Mindenkit megtudott nyerni finom modorával, kedvességével, szeretetreméltóságával, nagy intellektusával. Tartalmas, szép életet élt, nyílegyenes úton haladt, mély barázdákat szántott.

Valami úgy fojtogatja a torkomat, ha elgondolom, hogy mindez már csak egy fájó emlék, boron-

gós emlékezet s hogy ezek a melegszívű, nagyértékű emberek is már az örök hidegségé, mely a nap hevétől sem bír felengedni.

És e három értékes tisztet régi, évtizedes, benső viszony fűzte egymáshoz. A sors csodálatos rendelkezése, hogy bár a forradalom alatt teljesen visszavonultan éltek, velünk együtt némán, hidegen és méltóságteljesen szenvedték át a forradalmak-teremtette rettenetes állapotokat s azok fájdalmas kihatásait, szívszorongva várva az erkölcsös idők hajnalhasadását, annak pirkadása előtt alig pár nappal lettek egyidőben börtönbe hurcolva s egy forró júliusvégi éjszakán egymás szemeláttára kegyetlen halálra kínozva.

Végzetes hatalom küldte ezt a csapást rájuk igaztalan korbácsolással. És mindez miért? Miért? Nincs és nincs e szörnyű kérdésre felelet.

Együtt kellett meghalniuk, kiknek a sorsát csodálatos viszony kötötte egybe láthatatlan szálakkal.

Nem és nem lehet ennél mélységesebb, megrázóbb, emberibb tragédia!

A döbbenet szinte megállítja eszünket, megfagyasztja bennünk az érzést és a gondolatot.

A súlyos csapás alatt lehajtjuk fejünket és könnyezünk.

EMLÉKEZÉS 1919. JÚLIUS 21-RE

Ugy rémlik, hogy még tegnap történt . . .
Kavargott, bomlott körülöttünk a véres komédia. Tombolt a megalomaniakus és cinikus népvézérek által félrevezetett és terrorizált pogány tömeg. Forradalmi, fakult vörös papírzászlók foszlányait lengette a tikkasztó júliusi szél. Gépkocsik robogtak megrakottan, gyilkoszemű, tudatlan és gonosz emberekkel, kezeikben fegyverrel, övükben az elmaradhatatlan kézibombákkal.

Olyan sivár, olyan vígasztalan, olyan kétségbejöttően komor s megdöbbenően néma volt minden! Történelmi vándorútján a lélekharang lelkekbe csendülő jajgatása kísérte a magyarságot.

A boldogtalan magyar nemzet Génusza félrefordította könnyes és szégyentől sápadó arcát.

Forradalom volt. Szereplői olyanok, akiket senki sem hívott, akiket senki sem küldött s akik a rombolás terén mégis csodálatosan egyirányú tevékenységet tudtak kifejteni.

Szomorú forradalom volt. Diadalmas arcot mutatott. Mutogatta vérpiros szemét is, de akik feléje tárták karjaikat, elbuktak és elkárhoztak vele együtt. Nem volt ennek a forradalomnak sem Brutusa, sem Robespierreje, sem Dantonja, csak egy csomó idiota kalandora és táglelkiismeretű pribékje. Hinárba jutott nemzeti élet, száműzött hazaszeretet, megcsúfolt és sárbatiport törvény- és tekintélytisztelet, tudatos, durva, romboló rendszer, megtépázott magyar becsület s az igazi, belső erő helyett vakmerő — világoslásra épített — hazárdjáték.

A forradalom magán viselte sajátos jellegét. Nem volt grandiózus és nem volt magasságokba emelkedő. Nem volt magával ragadó és lelkeket felszabadító, hanem egy tartalmatlan, mesterkéltné, hatás nélkül maradó, hamar erejét veszítő, lelkeket béklyóba verő, inkább nagy hazugságokon és agyafurtnépbolondításon felépült forradalmi parodia. Nem szabadság, hanem rabszolgaság. Önmagát ezért fojtotta meg. Megszületésekor sem hozsanna fogadta, hanem halálharang kondult elébe.

Undorral gondolunk a kudarcteljes, zürzavaros napokra, undorral a forradalom születése napjára, undorral a „diadalmasságára“ s a szinte komikus színezetű, csúfos végezetű kimúlására.

És átkozzuk! Átkozzuk, mert sok bánatot, sok gyászt hozott s magával ragadott a pusztulásba több ezer magyar testvért, kiket megöletett vagy nyomorékká tett, kiket elveszejtett, kiket megfosztott hazájától, családjától, vagyonától, hitétől, önmagától.

És most, hogy emlékezem, ismét elsíratom azt a három csendőrbajtársamat, kiket a borzalmas júliusvégi éjszakán pribékjeivel krisztusi halálra kínoztatt. Csodálatos rendelése a sorsnak! Megölettek azért, mert szerették ezt a magyar hazát s különösen szerették és féltették akkor, mikor olyan sokan lettek hozzá hűtlenek és méltatlanok a magyar névre. És e három magyar megrendítően férfias keménységgel és megindítóan keresztény lelkievel illeszti tulajdon nyakába a — szesztől gőzölgő fejű gyilkosok által — kezükbe adott kötelet.

Ha kintől vonagló és verejtékező arcukra gondolok s különösen arra a pillanatra, mikor magyar lelkük felszállt a végtelenségbe, akadozik a tollam, elszorul a szívem és szemem előtt elmosódnak a betűk.

Áldozatául kellett esniök egy lázbeteg rohamnak, egy mélységbe zuhant világnak, melyben puskát ráz-

tak a gyávák és verejtékező halálfélelem ülte meg a bátrakat.

És e három vérbeli magyar, e három kemény jellemű férfi, e három igaz csendőr bátran ment szomorú sorsa elé. Nem menekült, nem bujkált és nem remegett. Dermesztő fájdalmakat szenvedve el, megcsúfolt és megroncsolt testtel, de felemelt fővel lépte át a Fekete Kapu küszöbét.

Fery Oszkár altábornagyot, Borhy Sándor és Menkina János alezredéseket hősi haláluk avatta a hazaszeretet martirjaivá. Testüket magába fogadta és lágyan örök pihenésbe ringatta az ős magyar Duna, szellemük, legendás alakjuk pedig állandóan itt jár közöttünk nagyon szegénnyé lett, hazát vesztett, megszagatott trikolor felett síró magyarok között.

Radnay László
fhdgy.

1942.01.01.
/1939.09.évf./

M.kir. csendőr tiszt tanf-ok pság-a tanár

1942.04.01. 1918.06.16. 1939.08.20. 1939.08-i

A.: Kriston Margit

F.: Ormos Ilona, **POSTAELLENŐR,**

Főv.biróság 15 é

Csurog-i őrs kh.erőinél

SZÜL.: **ÚJFÉHÉRTŐ, 1918.06.16.**

G7: 2

VILLANYSZERELŐ

1971.04.27. LETART.

+ 2009.04.28 NYIREGyháza

„Az Isten bányára leteszem bűnöm én . . . ”

Fájdalomtól megtört szívvel, de Isten kifürkészhetetlen és bölcs akaratában megnyugodva szomorúan tudatjuk, hogy drága Feleségem, gondoskodó jó Édesanyánk, Nagymamánk

Radnay Lászlóné

szül.: ORMOS ILONA
ny. postafőellenőr

életének 72., boldog házasságának 40. évében 1994. január 7-én váratlanul, csendesen elhunyt. Drága halottunkat hamvasztása után, 1994. február 8-án 14 órakor búcsúztatjuk az evangélikus egyház szertartása szerint a nyíregyházi Északi temető ravatalozójából.

EMLÉKE SZÍVÜNKBEN ŐRÖKKÉ ÉL!

G y á s z o l j á k :

férje: Radnay László,

lánya: Ilona és férje Palicz András,
unokái: Gergő, Patrik, Panni

fia: László és felesége Radnayné Szászi Erika,
unokái: Lacika és Zita

Távirati cím: Radnay, Nyíregyháza, Nádor u. 50.

Radó Endre dr.
szds.

1942.08.01.
/1937.évf./

H.o. H. radó szárny Budapest pk.h.

1943.08.01. 1913.11.05. 1942.06.18. 1937.

Szül.: Kassa

A.: Mayer Gizella

NSzk. kat.nyo.aloszt.pk-a

letartóztatta Bajcsy-Zsilinszky Endrét

+ kivégezték,
1946. 06. 18. 16^h
TÖMEGSÍR: 363

RADÓ Endre, csendőrszázados, 1944. november 15. után a Nemzeti Számonkérés Szervezete katonai nyomozó alosztályának parancsnoka. Felakasztották 1946. VI. 18-án 16,00-kor, azon. száma tömegsírban: 363

1945. 06. 19. LEFOKOZÁS ÉS KICSAPÁS

F.: KERÉKES ZSUZSANNA NAGYKÁROLY/1946. 06. 01./

Radó Zsuzsóné.

A mártírhálalt halt Dr. Radó Endre szds bajtársunk kisleánya, Zsuzsóné, ki édesapját nem is ismerte s történetét sem tudja, 1966-ban valahol Erdélyben férjhez ment. A MKCSBK központ egy nagyobb szabad választású csomag küldésével fejezte ki jókívánságait az özvegynek és az árvának. (Lásd fényképet!)

Segítenikész bajtársainknak Zsuzsóné címét szívesen megadjuk.

Radojchich István
aks.

cső.ti.j.

Ludovika Akadémia III.évf.

1944.08.20. avatás

+ hősi halált halt a Várban uo.temették el
1945.02.02.

Rajki Aladár /VALLETZ/
hdgy.

I.cső.ker.

1942.07.01.
/1942. évf./

1942.07.01. 1921.09.19. 1942.18. 1942.07-i
táb.cső.ti Kéry Kálmán vez.ezds.mellett

+ Budapest, 2003.04.21. leukémia
RÉDE, /VESZPRÉM, BAKONYSZOMBATHELY/

Magános vad, lelkennek drága társa,
Fődje be nyomdokod a hó palástja!

Járj szerencsével, járj kedvező széllel,
Barátkozz tüzzel, jéggel, sziklaélel,

Az égi s a pokoli elemek
Segítsenek és vezéreljenek!
S az erdön át utad ha megtalálod:
Köszönsd a pusztát és a szabadságot!

A gyászoló család tudatja, hogy

Rajki Aladár

2003. év január hó 21. -n, életének 82. évében elhunyt.

Felejtethetlen halottunk hamvait 2003. év február hó 14. -n 15. órakor
a kelemföldi Szent Gellért plébániatemplomban (XI., Bartók Béla út 149.),
helyezzük örök nyugalomra.

Az urnatemető sajátos jellege miatt kegyeletüket egy szál virággal róják le a ravatal előtt.

MINDENRE VAN ERŐM A KRISZTUSBANI

Táviratcím: Rajki Aladárné, 1192 Budapest, Vonás u. 11/1

Kedves Gyurka!

Elvezétedet kérem, hogy csak az „cettein”
 írod, de a „mellékletek” igénybe venni a szű-
 katarú, vezéredre valódom v. Káris László igaz-
 jelentésű. A nyomóni eseményen Néron Vilmos,
 eseményes Géza, Herley Ferenc, Prins (Riszt) Imre,
 László Farkas is én utam részt. Hat volt „cöges”
 ontal, társ is a testületünkben én képviseltem.
 Szomori, hogy csak fogynak - fogynak, és a
 munkánk is csak feledésbe merül. Öntök,
 hogy kérek még, engedbe jutnak a „régi szép
 öges idők” emlékei. Tudom, hogy a sok
 „munkát” igen mostohán is tragikusán
 látod, el az elmult fel évről az évről. A kün-
 tet amit ránk tett ^{a sok} igen sokan bátran és
 hőiesen hordták végig megalkuvás nélkül!
 Mint jeleztem melléültem a „Kakastollas
 történelem” nisaérkeket valamint az
 1940. II. 14. -i „Havarnak” össég -ről került
 fenyvásoklatot. Jól látható Sárváry László,
 Káris László, Sós Főző, Márcsi Robert, Zsa-
 bohorny Jenő is én. Remélem Te találsz
 még ismerőst. Sajnos levelembe nem fit

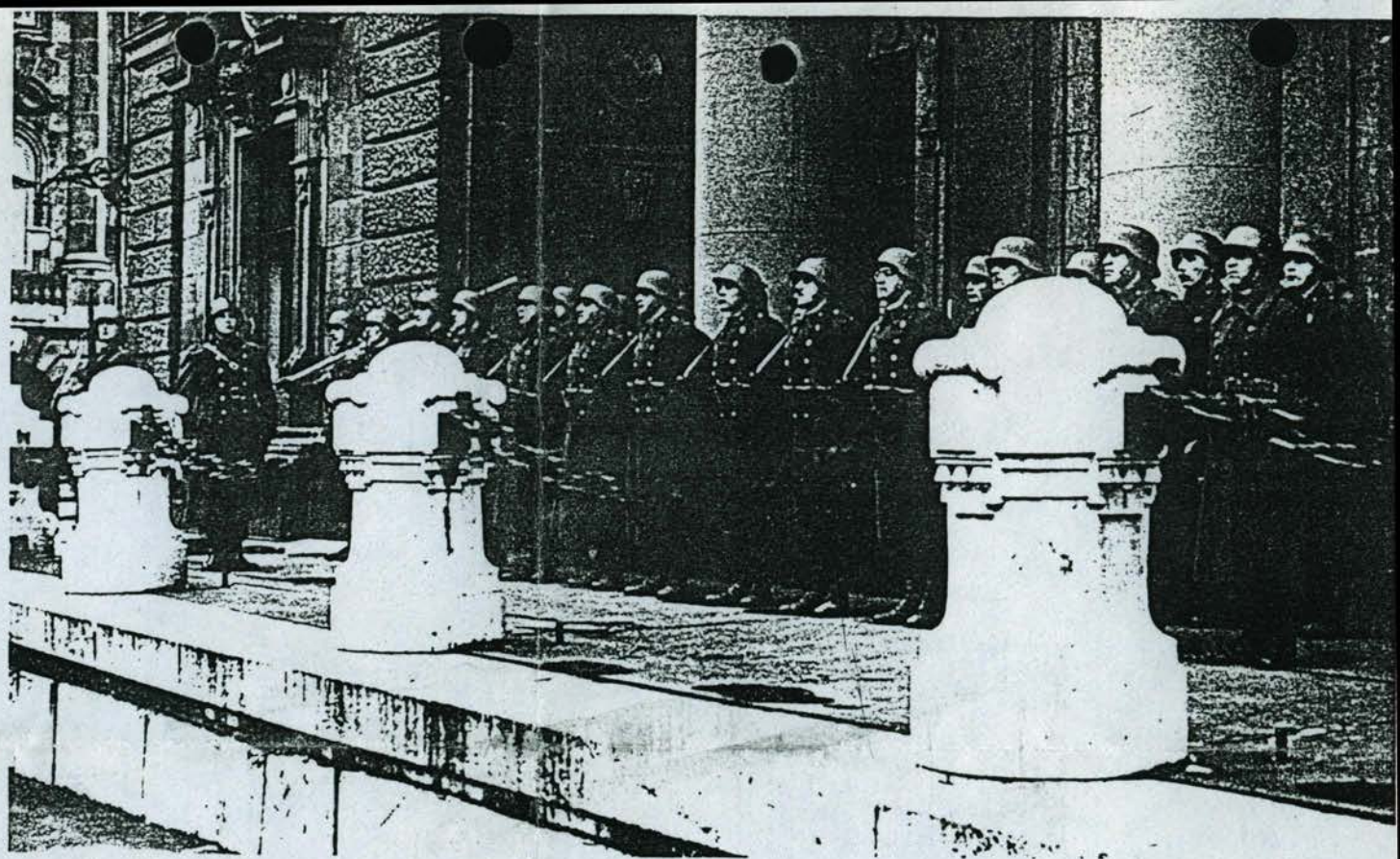
~~fi~~ bele ar 1945-63 korot meggyellvottak
névsora. Remélem, hogy a hazományos
február 14-i, év. napi Falálhoron átad-
hatom. Thiányos, de is is fragilis, hogy
erre a barbir letter, még egy meggye-
zes sem történt a „rendszervallást elve-
zőitől.” Sajnos most megint csak elno-
morító híreket írok: Pottyondi István, év. els.
helyes (1943 végén ik. 44 elején verett be) Buda-
úttársaság - Rusk) súlyos bántalmazások utitatasának
Kövérteben 1989 - körül meg halt. Erdélyi Imre
táb. lov. év. főtörm - volt Károkálló-i örsök, eltűnt 1945.
márc. végén, Kovács ... táb. lov. év. főtörm - volt
Balkány-i örsök, eltűnt 1945 márc. végén. Sajnos
az ősnem is hi-hi haq, isq, csak néha-néha
fut be egy-egy név a 2 tisz, is 46 fő tiszthelyettesül.
Farkas Sándor táb. lov. év. sely. (esetlenség volt) fog-
ságból való nőhesűl letölték. Hóni halált halt, kb.
1945. márc. 31. Szimó Lőrinczében. (Solyomosi György
év. törm. (örök. iskolát végzett) meghalt kb. 1984. körül.
Gurkham! Nem értem leveledben a HOHE talál-
korot? Én nem vagyok a HOHE-nak tagja (Ért majd
Közbán elmondom!) mert, az vagyok ahinél 1942.
jún. 18. án felavatnak, de most a maon rendszervallás
után, csak „hováid” maradtam. Remélem a Kórel
viszont látszik még többet tájékoztallak, addig is kérem, hogy
főmármóla névadás - Töred mentve öbl: Hladár

F.: Rajki Aladár
Budapest.
Ujszász-u.104/D.1
1165.

Perjéssy György
Urnak

Budapest
Budakeszi-u.49/c.
1021.

1940. február 14-én udvarlakai örség.

Rajnai Rikárd
fhdgy. /Richárd/

1943.05.01.
/1940.évf./

Cső.zlj. Al.ti. Galánta

1943.05.01. 1918.07.31. 1940.07.01. 1940.

+ Budapest, 1997.10.28. FARKASRÉTI-TEMETŐ

IGAZOLVA! BUDAPEST, IX. KINIZSI-U. 11.SZ. M.K. 1946.192.SZ. RA/1.

Rajnai

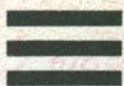

Perjésy György

úrnak

BUDAPEST

II. Budakeszi út 49/C

1990. október 23-án. Kedves Annyka! Felváltó század mélységeiből tűntel fel újra!! Azóta én 1947-1950-ig új főiskolai képzéssel szereztem a térképészet vonalángépésziából, topográfiaiából, fotogrammetriából. Persze közben letokoztak majd az ideiglenes kaptam vissza szakszolgálatos rangfokozatomat. Így a geodézia lelkes művelője lettem. Ez ma olyan szakkudomány, ami a műholdakkal és a légi-fényképezés kozmikus tévérékelésével világhírű a jövőre nézve. Ma már a műbárgardasági, talajtani és sok más vonatkozásban korszerűbb információkat produkál 1-2 éves nyugdíjas, előzőben is polgári körömből származóan nekem is jelent meg a tervezés vállalati lapunkban pár cikkem, lassan ebből is kiindulok. Tavaly igen súlyos 1 napos műtéttel a jobb csípőembe protézist kaptam és a műtét után a terjedő vírusfertőzést is kaptam herpesz formájában. Ezek hangulata tovább is részben hatnak. Ha fogadok érzelés érzék. Addig kamionos és ügyfél jövedelmek.

V. apr. 1990. 1990. 11. 23. Boldog karácsonyi ünnepekkel Merry Christmas! Fröhliche Weihnachten! Joyeux Noël!

„... Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökké valók.
(II. Kor. 4,17-18)

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy

RAJNAI RICHÁRD

ny. tervező geodéta, nyá. alezredes

1997. október 13. napján életének 79. évében türelemmel viselt hosszú szenvedés után, csendesen elhunyt.

Drága halottunkat, a hamvasztás után a római katolikus egyház szertartása szerint **1997. október 28-án fél 10-kor** helyezzük örök nyugalomra a Farkasréti temetőben.

Gyászmisét folyó év október 28. napján fél 11. órakor tartjuk a Farkasréti Mindenszentek Római Katolikus templomban.

EMLÉKÉT SZÍVÜNKBEN MEGŐRIZZÜK!

Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, rokonai, és barátai

Táviratcím: 1138 Budapest, Párkány u. 46. IX/54.

Rajnai Richárdné
Bp. Párány u. 46.

1138

173. 1412

Perjény György úrnak

Budapest

Budapesti út 49/c.

1021

kedves Gyúrka!

Bp., 1992.02.13.

Köszönöm a kedves érdeklődésedet, nem vagyok valami jó! Valamennyien sok mindenben mentünk keresztül és ezek kihatnak az emberiségünkre. A növekvő költségek a lakással kapcsolatban, és az árak minden vonatkozásában nem megmagyarázhatóak. A napokban beszéltem dr. Bartha Piskóval, akinek elmondtam, hogy a hősi halottainkat a Bohai Akadémia tábláján kellene szerepeltetni, tekintve hogy az oklevelüket ők is itt kaphaták. Piskóval egy épületben dolgoztunk, ő az alsó emeleten a Mélyépterv-nél én pedig a felsőn az UVSTERV-nél. Így elég sokszor találkoztunk és elég jó kapcsolatban voltunk. Telefonon előadtam neki a dolgot! Szerinte a három akadémiáról külön táblát kéne készíteni. Elővette a Bohai Akadémia táblaneveit, és minden különöselt rábírta és nézte a hősi halottainkat besorozta a Bohai táblára. Mondta hogy a Hodobay úr - hoz a napokban randevóra elmenni és majd ott a dolgot rendezni. Így Balás Géza és Halmos Ödön bajtársunk neve a Bohai Akadémia tábláján fog szerepelni! A kért bajtársainkról én sem tudok semmit.

Szeretettel üdvözlök:

Lécs

Rakovszky Antaldr.

szds.

1942.10.01.
/1936.évf./

V.ker. 8/1. nyo.aloszt. Ujvidék

1942.10.01. 1913.07.15. 1939.05.01. 1936.

+ Argentina, Ballester, Prov.Buenos Aires, 1980.

Dr. Rakovszky Antal
kisz. őrn.

Dr. Rakovszky Antal
kisz. őrn.

FELAJÁTVÁ, 1939. 04. 30. 11⁶

Dr. Rakovszky Antal szkv. m.kir. csendőrszázados, a volt szegedi V. Csendőrkerület állományában, Argentínában (Ballester, Prov. Buenos Aires), 1980-ban 67 éves korában meghalt.